

14. 3. 2013

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

K odmítnutí insolvenčního návrhu pro zjevnou bezdůvodnost

Dne 1. 11. 2012 nabyla účinnosti novela zákona č. [182/2006](#) Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále také jen „IZ“), provedená zákonem č. 334/2012. Tato novela zavedla do insolvenčního zákona nový § 128a IZ, který umožňuje odmítnutí insolvenčního návrhu pro zjevnou bezdůvodnost.

Rozhodnutí o insolvenčním návrhu

Pokud je insolvenčnímu soudu doručen insolvenční návrh, ke kterému se přihlíží (srov. § 97 odst. 2 IZ) a ohledně kterého nebylo insolvenční řízení zastaveno (srov. § 108 odst. 3 IZ), vydává insolvenční soud tzv. rozhodnutí o insolvenčním návrhu.

Rozhodnutím o insolvenčním návrhu jsou jednak rozhodnutí o úpadku (tedy rozhodnutí, kterým je insolvenčnímu návrhu vyhověno, srov. § 136 IZ), jednak tzv. jiná rozhodnutí o insolvenčním návrhu (srov. § 142 IZ).

Mezi jiná rozhodnutí o insolvenčním návrhu patří rozhodnutí o odmítnutí insolvenčního návrhu dle § 142 písm. a) IZ, rozhodnutí o zastavení řízení dle § 142 písm. b) IZ, rozhodnutí o zamítnutí insolvenčního návrhu podle § 142 písm. c) a d) IZ (posledně jmenované ustanovení upravuje rozhodnutí o zamítnutí insolvenčního návrhu pro nedostatek majetku dlužníka.

Nově je pak v insolvenčním zákoně upraveno rozhodnutí o odmítnutí insolvenčního návrhu pro zjevnou bezdůvodnost dle § 142 písm. a) IZ. Tento nový institut (srov. § 128a IZ) má být další pojistkou proti zneužívání insolvenčních řízení.

Odmítnutí insolvenčního návrhu pro zjevnou bezdůvodnost

Klíčovou otázkou při výkladu § 128a IZ je výklad pojmu zjevné bezdůvodnosti. Bezdůvodnost implikuje posuzování důvodnosti (věcné opodstatněnosti) insolvenčního návrhu. Musí však jít o bezdůvodnost zjevnou – tedy očividnou, takovou, které je patrná ze samotného insolvenčního návrhu nebo příloh k němu.

V této souvislosti lze odkázat na problematiku posuzování ústavních stížností z hlediska zjevné neopodstatněnosti, při které se též posuzuje důvodnost návrhu (ústavní stížnosti), ovšem v procesním režimu, při kterém nedojde k projednání návrhu ale k jeho jednostrannému posouzení

soudem (další účastníci řízení nejsou vyzváni k vyjádření, není nařízeno jednání apod.).

Pro zjevnou bezdůvodnost tak lze odmítnout jen insolvenční návrh, který je formálně vzato projednatelný (a nedojde k jeho odmítnutí pro vady), ale z něhož jsou zřejmé (jasně seznatelné) skutečnosti vylučující vydání rozhodnutí o úpadku dle § 136 IZ. Demonstrativní výčet takových skutečností pak je obsažen v § 128a odst. 2 IZ.

V § 128a odst. 3 IZ je pak stanoveno, že insolvenční soud může (jde tedy o sankci fakultativní, přičemž odmítnutí insolvenčního návrhu je obligatorní) uložit insolvenčnímu navrhovateli pořádkovou pokutu ve výši do 50.000,- Kč.

Odmítnutí insolvenčního návrhu pro zjevnou bezdůvodnost dle § 128a odst. 2 písm. a) IZ

Podle § 128a odst. 2 písm. a) IZ insolvenční soud odmítne insolvenční návrh pro zjevnou bezdůvodnost, pokud insolvenční navrhovatel dokládá svou aktivní legitimaci pohledávkou, ke které se pro účely rozhodnutí o úpadku nepřihlíží.

Takovou pohledávkou bude pohledávka dle § 129 odst. 2 IZ, tedy pohledávka, pro kterou byl již dříve podán insolvenční návrh, přičemž tento insolvenční návrh byl insolvenčním navrhovatelem následně vzat zpět.

Další pohledávkou, ke které se pro účely rozhodnutí o úpadku nepřihlíží, je pohledávka dle § 143 odst. 2 IZ. Ustanovení § 143 odst. 2 IZ směřuje na situaci, kdy mnohost věřitelů (coby jeden ze znaků úpadku ve formě insolvence) je dána tím, že došlo k postoupení pohledávky nebo její části, takže místo jednoho věřitele nyní existují věřitelé dva.[1]

Pohledávkou, ke které se pro účely rozhodnutí o úpadku nepřihlíží, ovšem není pohledávka, ke které se nepřihlíží dle § 185 odst. 1 IZ. Ustanovení § 185 odst. 1 IZ totiž upravuje zcela odlišné situace - např. nepřihlášení pohledávky ve lhůtě pro přihlášení (srov. § 173 odst. 1 IZ) apod.

Odmítnutí insolvenčního návrhu pro zjevnou bezdůvodnost dle § 128a odst. 2 písm. b) IZ

Podle § 128a odst. 2 písm. b) IZ se vyžaduje, aby odmítnutý insolvenční návrh byl podán opětovně a aby insolvenční navrhovatel nedoložil, že splnil povinnosti uložené mu případně předchozím rozhodnutím o insolvenčním návrhu.

Vyžaduje se tak, aby šlo o téhož insolvenčního navrhovatele, přičemž v předchozím rozhodnutí o insolvenčním návrhu byla takovému insolvenčnímu navrhovateli uložena povinnost, jejíž splnění nebylo doloženo. Takovou povinností může být např. povinnost zaplatit pořádkovou pokutu.

Odmítnutí insolvenčního návrhu pro zjevnou bezdůvodnost dle § 128a odst. 2 písm. c) IZ

Podle § 128a odst. 2 písm. c) IZ insolvenční soud insolvenční návrh odmítne, pokud je insolvenčním návrhem sledováno zjevné zneužití práv insolvenčního navrhovatele na úkor dlužníka.

Ustanovení § 128a odst. 2 písm. c) IZ tak zakládá pravomoc insolvenčního soudu odmítnout insolvenční návrh v situaci, kdy se jím zjevně sleduje účel, ke kterému insolvenční řízení sloužit nemá.

Insolvenční řízení nemá sloužit pouze k vymožení pohledávky, kterou lze vzhledem k majetkovým poměrům dlužníka bez obtíží vydobýt výkonem rozhodnutí (exekucí).[2] Dále bylo judikováno, že insolvenční řízení nemá sloužit jako náhrada sporného řízení.[3] Insolvenční řízení naopak slouží k řešení úpadku dlužníka, a to formou kolektivního řízení.

V této souvislosti je třeba zdůraznit, že podle § 101 odst. 1 IZ se vyhláška o zahájení insolvenčního řízení zveřejňuje v insolvenčním rejstříku zásadně do 2 hodin od doručení insolvenčního návrhu insolvenčnímu soudu, a to takového návrhu, ke kterému se přihlíží (srov. § 97 odst. 2 IZ). Takovým insolvenčním návrhem je přitom i insolvenční návrh, u kterého je případně dán důvod pro jeho odmítnutí pro zjevnou bezdůvodnost dle § 128a IZ.

Zveřejňování insolvenčního návrhu v insolvenčním rejstříku přitom představuje jednu z významných motivací pro případné zneužití institutu insolvenčního řízení.

Závěr

První rozhodnutí o odmítnutí insolvenčního návrhu pro zjevnou bezdůvodnost byla již insolvenčními soudy vydána. V případě, že insolvenční návrhovač nepodá proti rozhodnutí o odmítnutí insolvenčního návrhu pro zjevnou bezdůvodnost odvolání, může být insolvenční řízení relativně rychle skončeno (srov. lhůtu v § 128a odst. 1 IZ).

Ve spojení s novým zněním § 425 IZ (změna podmínek pro vyškrtnutí dlužníka ze seznamu dlužníků) tak mohou být dopady zahájení insolvenčního řízení pro dlužníka skutečně významně omezeny.

Přesto se však domnívám, že dokud budou vyhlášky o zahájení insolvenčních řízení zveřejňovány zásadně do 2 hodin od doručení insolvenčního návrhu (vyjma insolvenčních návrhů, ke kterým se nepřihlíží), bude otázka zneužití institutu insolvenčního řízení stále aktuální.

Mgr. Ondřej Richter,
advokát

[TOMAN, DEVÁTÝ & PARTNEŘI advokátní kancelář, s. r. o.](#)

Trojanova 12
120 00 Praha 2

Tel.: +420 224 918 490
Fax: +420 224 920 468
e-mail: richter@iustitia.cz

[1] K oběma příkladům pohledávek, ke kterým se pro účely rozhodnutí o úpadku nepřihlíží, srov. důvodovou zprávu k novele č. [334/2012](#) Sb.

[2] Srov. rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 1. 3. 2012, sen. zn. 29 NSČR 38/2010.

[3] Srov. rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 12. 7. 2012, sen. zn. 29 NSČR 15/2010.

Další články:

- [Odpovědnost členů statutárního orgánu za nepodání insolvenčního návrhu včas](#)
- [Úmyslně zkracující právní jednání mezi dlužníkem a osobou blízkou](#)
- [Nejvyšší soud ČR: Úhrada úroků ze zápůjčky jako zvýhodňující jednání? Klíčový výklad k § 241 odst. 5 písm. b\) insolvenčního zákona](#)
- [K postavení zajištěného věřitele v insolvenčním řízení](#)
- [K \(ne\)způsobilosti notářského zápisu jako exekučního titulu pro nařízení exekuce prodejem zástavy](#)
- [Promlčení pracovněprávních pohledávek postavených na roveň pohledávkám za majetkovou podstatou](#)
- [Preventivní restrukturalizace](#)
- [Odpovědnost státu za nesprávný úřední postup exekutora: Je stát skutečně „posledním dlužníkem“?](#)
- [Odstoupení od smlouvy v insolvenčním řízení](#)
- [Zřízení exekutorského zástavního práva - právní rámec, dopady a judikatura](#)
- [Novela nařízení o insolvenčním řízení nabyla účinnosti - jaké přinesla změny?](#)